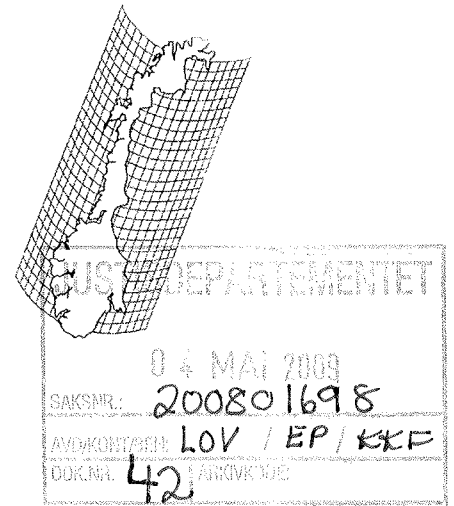

NETTVERK FOR OVERFORMYNDERIENE I NORGE

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Våler 28. april 2009

Høring – NOU 2007: 16 Ny skiftelovgivning

Det vises til høringsbrev av 25.11.2008. Nettverk for overformynderiene i Norge (Nettverket) avgir med dette høringssvar. Høringssvaret er utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av styremedlem Anne Lise Ingebrigtsen og varamedlem Mona Schander.

Generelt:

Nettverkets høringssvar vil begrense seg til kun å ta for seg de endringer i skiftelovgivningen som direkte angår den gruppen klienter som hører inn under overformynderiene, dvs. umyndige og personer med hjelpeverge. Det er klart at samtlige endringer i lovgivningen kan på en eller annen måte angå nevnte gruppe, men Nettverkets arbeidsgruppe ser seg ikke i stand til å gi et så omfattende høringssvar.

Det synes som de foreslåtte endringene i skiftelovgivningen vil gjøre det hele mer oversiktlig og enklere for allmennheten å sette seg inn i. Samtidig tar de hensyn til de endringer som har funnet sted i forhold til at det i dag finnes flere mulige familiesammensetninger enn tidligere. Det er positivt at skifte av dødsbo og skifte av bo ved separasjon og skilsmisse skilles ad, og at sistnevnte legges til ekteskapsloven, slik at alle regler som omhandler ekteskap blir samlet i en lov, tilsvarende at ny lov om dødsboskifte kun omhandler skifte av bo ved død.

Når det gjelder forslag til ny lov om forsvunne personer nøyer vi oss med å konstantere at bestemmelsene i §§ 2 og 3 i dagens lov angående oppnevning av verge og fullmektig samt forvaltning av midler for forsvunne personer, er foreslått videreført i ny lov §§ 4 og 5.

Kommentarer til forslag til lov om dødsboskifte:

Del II Felles bestemmelser for privat og offentlig skifte

Kapittel 3. Generelle bestemmelser

§ 3-3 Omfanget av prioritetsorden for dekning av forpliktelser

§ 3-4 Forpliktelser skal dekkes før utdeling av arv

§ 3-5 Ansvar for avdødes forpliktelser

Den foreslåtte begrensingen i forhold til loddeiernes ansvar for avdødes forpliktelser er en betydelig forbedring i forhold til gjeldende rett. Overformynderiene har erfaring med at det i dag finnes en rekke tilfeller der verge for en umyndig ikke ser seg i stand til å overta boets

forpliktelser på vegne av den umyndige. Og det er dermed nødvendig å be om offentlig skifte, noe som i de fleste tilfeller kunne vært unngått. Med de foreslåtte endringene vil det bli langt enklere for disse å gjennomføre et privat skifte.

§ 3-9 Loddeier, arving eller legater som er under vergemål

Det står under merknadene til bestemmelsene at denne erstatter skifteloven § 79. Imidlertid gjelder det kun den delen som omhandler representasjon, og ikke kravet om verges samtykke til at boet skiftes privat eller at tingretten skriftlig skal varsle overformynderiet om at boet skiftes privat.

Da vi ikke kan se at dette er inntatt annet sted i forslaget til ny lov, ber vi om disse videreføres i ny lov. Dette blir spesielt viktig da det er tenkt at ny lov vil medføre at flere bo kan skiftes privat. Det anses ikke som tilstrekkelig at verge og overformynderi kan be om offentlig skifte etter ny lov §§ 8-1 og 8-6,(1). For å kunne kreve offentlig skifte er det en forutsetning at man kjenner til at det foreligger et privat skifte, og spesielt overformynderiet er avhengig av å motta slikt varsel fra tingretten.

Kapittel 5. Avdøde etterlater seg ektefelle

§ 5-1 (4) Gjenlevende ektefelle ønsker å sitte i uskiftet bo, jf. arveloven kap. III

Det bør inntas i lovteksten at i de tilfeller der særkullsbarnet er umyndig eller har hjelpeverge, kreves det samtykke fra overformynderiet, jf. arveloven §10.

Del III. Privat skifte

Kapittel 6. Vilkår for privat skifte - skifteattesten

§ 6-3 (4) Skifteattesten – innhold og rettsvirkninger

Det bør også her framgå av lovteksten at tingretten skal sende kopi av skifteattest til overformynderiet der det er umyndige eller hjelpetrengende loddeiere, se merknader under § 3-9.

Del IV. Offentlig skifte

Kapittel 8. Åpningen av det offentlige skiftet

§ 8-1 (f) Hvem kan begjære offentlig skifte

§ 8-6 (1) Bortfall av retten til å begjære offentlig skifte

§ 8-7 (3) Sikkerhet for skifteomkostninger

At retten til å kreve offentlig skifte, både før og etter at privat skifte er avsluttet og at sikkerhetsstillelse ikke kreves, er foreslått utvidet til også å gjelde loddeier som har oppnevnt hjelpeverge, er svært gledelig. Erfaringsmessig har dette vært nødvendig men ikke mulig i en rekke tilfeller.

Imidlertid er det ønskelig at det fremgår i lovteksten at det er tingretten som skal betale skifteomkostningene dersom overformynderiet begjærer offentlig skifte og det ikke er tilstrekkelige midler i boet til å dekke omkostningene. Dersom dette unnlates, fryktes det at det fortsatt blir praktisert ulike ordninger i overformynderiene og tingrettene rundt om i landet.

§ 8-5 (1) Forberedende rettsmøte

Det inntas i lovteksten at dersom en loddeier eller legater er umyndig eller har fått oppnevnt hjelpeverge, innkalles vergen til rettsmøtet. En mindreårig loddeier og legater skal også innkalles hvor han eller hun har fylt 15 år. Jf. lovforslagets § 9-6 (3).

Kapittel 10. Bobestyrer

§ 10-7 (1) og (2) Bomøter

Det inntas i lovteksten at dersom en loddeier eller legater er umyndig eller har fått oppnevnt hjelpeverge, innkalles vergen til både det innledende bomøtet og de øvrige bomøtene. En mindreårig loddeier og legater skal også innkalles hvor han eller hun har fylt 15 år. Jf. lovforslagets § 9-6 (3).

§ 10-9 (2) Utlodning

Det inntas i lovteksten opplysning om klageadgang vedr. den fastsatte godtgjørelsen. Det er i dag svært få som er klar over muligheten til å klage over størrelsen på bobestyrers godtgjørelse.

§ 13-9 (1) og (2) Utlegg til personer under vergemål eller som er forsvunnet mv.

Det er positivt at bestemmelsen også skal omfatte personer som har fått oppnevnt hjelpeverge og at den skal omfatte beløp som er under beløpsgrensen for når overformynderiet plikter å forvalte midler. Det er riktig som utvalget påpeker i merknadene at det kan forekomme at vedkommende allerede har midler som forvaltes av overformynderiet. Og uansett om størrelsen på midlene er under beløpsgrensen, kan overformynderiet etter vergemålsloven § 63 bestemme at midlene skal settes i bank og gis påtegning om hvor mye vergen til enhver tid har rett til å heve.

Nettverket forstår derimot ikke at utvalget konkluderer med at det samme ikke skal gjelde for forsvunne personer, og at det er mindre sannsynlig at disse allerede har midler til forvaltning hos overformynderiet. Det bør gjelde det samme som ovenfor også for disse, da deres midler skal forvaltes på samme måte som for umyndiges midler.

Til slutt:

Nettverket håper at våre synspunkter vil bli vurdert og tatt hensyn til, og vi ønsker Justisdepartementets lovavdeling lykke til med det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen for
Nettverk for Overformynderiene i Norge

Mona Schander

Mona Schander
vara styremedlem og veileder